

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

jaanuar 2012 nr. 1 (134)

TÄNA LEHES

Valla
2012. aasta
plaanidest

Haridus-
töötajate
palgavahed
Kihnu vallas

Kihnu valla
järgmisest
arengu-
kavast

Lennutalv
tasapisi
hoogu
võtmas

Kihnu
elanike arv
kasvas

Aasta-
vahetuse
erilised
uudised

Millal
heisata
Eesti lipp?

Mida teha,
kui libedaga
kukkuda

Kokkuvõtvalt aastasse 2012

Foto: Delfi, Andres Putting

Erakorralist ja kiiret arstiabi on pärast lepingu allkirjastamist korduvalt vaja läinud ning helikopter on mitmeid inimesi mandrile ravile viinud.

Enne eesmärkide ja tabelite esitamist, "mis on minu igapäevased head kaaslased", tahan kõikidele kihnlastele ja Kihnu sõpradele soovida veel edukmat uut aastat kui eelmine, mis tooks pigem kaasa vaid head. Võibolla vahel mõne väikese kainestava sammu tagasi, kuid mis aitavad kohe uue hooga edasi minna.

Kes iganes on Kihnu toimetamistele kaasa elanud, siis loodan, et meie kõigi - ettevõtjate, elanike, ametnike, noorte ja laste - tegemised väiksel kodusaares on olnud positiivselt silmapaistvad ning nende üle saab heameelt ja võibolla isegi uhkust tunda.

Aastat kokku võttes ja uue aasta plaane tutvustades

esitan ma vallaelanikele/vallijatele omamoodi aruande, mille põhjal teil on võimalik otsustada, kas valimisliit Parem Kihnu läbi volikogu ning vallavalitsuse saab oma töö ja antud lubadustega hakkama ning õigustab üldse oma eksistentsi? Meie (kõigi valla ametnike ja allasutuste töötajate) ainus eesmärk saab olla parem Kihnu nii kihnlastele ja külalistele.

Seega tuleb hinnata, kas seatud eesmärgid on täidetud või mitte. Küsimus on siinkohal, kust eesmärgid tulevad ning kas need on realistlikud. Ebarealseid eesmärgesättides tuleb aastast-aastasse korrutada, et kohe teeme ära.

Tuleb tunnistada, et ka seda on tehtud. Osalt seetõ-

tu, et tolle hetke olukord ja kokkulepped on näidanud, et lubadused on teostatavad. Paraku soodsate asjaolude äralangemise tõttu on tulnud endale tuhka pähe raputada.

Oma osa mängib kindlasti ka kogemus, mistõttu täna tuleb tõdeda, et vahel on isegi väikeste asjade tegemine küllaltki aeganõudev. Ning tihtilugu on igapäevane töö pigem "tulekahjude kustutamine", mis võtab küllaltki palju aega.

Arengukava -
kõige alus

Eesmärgid meie tegevuseks sätestab valla arengukava. Arengukava tegevuskava sobitab tegevused teatud ajalisel raamistikku.

Loe edasi pöördel >>

<<Algus pöördel

Analüüsid eelarvevõimalusi ning kavandatavaid tegevusi ühtselt, kujuneb välja konkreetse aasta tegevusplaan. Tuleb tõdeda, et eelarve on see, mis selgelt piiritleb meie arendusvõimekust ning tihti oleme sunnitud esialgseid plaane muutma, kuna konkreetsele tegevusele pole võimalik rahalist katet leida, küll aga on see olemas alternatiividele. Igal juhul oleme näinud kurja vaeva, et Kihnu oluline rahastus välja võidelda ja seda realiseerida.

Nii siiani kui ka edaspidi lähtume ikka ja alati vallale olulistest teemadest. Ja kitsaskohti, mida lahendada, on piisavalt. Tihtilugu ei avaldu mõju kohe, vaid tuleb teatud ajalise nihkega. Eriti ilmneb see erinevate ehitustööde puhul, kus projekteerimine võib tohtult aega – uue koolimaja puhul on kulunud peaaegu aasta.

Nii mõnedki teemad on pälvunud kuluaarides palju emotsionaalset vastukaja. Kui aga süüvida asja sisusse ning lähtuda mõistlikkusest, vajadustest ja reaalistest võimalustest ehk vaadates natukene ka numbreid, siis tõenäoliselt saab nii mõnigi asi selgemaks.

Seetõttu on tehtud vajalikke, aga alati mitte kõigile meeltemööda olevaid otsuseid.

Neid ei tehta kergekäeliselt, sest iga otsus tähendab vastutust. Nii et ilmselgelt oleme valmis vastutama Kihnu hea arengu eest nii täna kui ka tulevikus.

Otsustamatus on see, mis viib ebakindluse ja poolikute lahendusteni. Ka see kogemus on läbi elatud.

Muidugi on kerkinud üles ka poliitilisi probleemitõsta-

Lasteaiaaeglaste mudilasi on Kihnus nii palju, et lasteada laiendati, kuid ikka oleks ruumi juurde vaja.

tusi ja tekitatud meelevaldseid seoseid. Näiteks minu töötasu küsimus ja Metsamaa pärimuskeskuse arendamiseks raha eraldamine valla toetusfondist, mida mõni volikogu opositsioonis istuv saadik nii volikogu saalis kui väljaspool seda käsitles kui vahetustehingut.

Tegelikult on pärimuskeskuse arendamine olnud sees juba Kihnu valla varasemas arengukavas (kui ma ei eksi, siis alates 2007. aastast) ning toetava seisukoha selles asjas võttis ka volikogu majanduskomisjon enne, kui vallavanema palgaküsimus üldse tõstatati.

Nii palju kommentaariks eelmisele aastale ja võtan järgnevalt kokku 2011. aasta tegemised läbi väikese koondi (ei ole tähtsuse järjekorras), kus kirjeldan mõned märksõnad ka lahti ning võimalusel lisan ka rahalise numbri iseloomustamiseks otseste ja tegemiste rahalist mõju ning mahtu.

Võib juhtuda, et mõni tähelepanuväärne tegu või sündmus on siit välja jäänud, kuid tähts pole järjestus, vaid te-

gu ise.

Mustkate paigaldamine - teostatud on eeltööd ning proovipindamine. Tööd jätkuvad 2012. aasta suve alguses. Korrigeeritakse pinnatavate teede mahtu. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus, rahaline maht ca 170 000 eurot, toetus ca 142 000 eurot Kihnu Regionaalprogrammist.

Erakorralise meditsiiniabi süsteemi käivitamine - 24/7 on valves kaks koolitatud esmaabiandjat. Projekti veab Põhja-Eesti regionaalhaigla ning tänaseks on Kihnu pilootprojekti laiendatud Ruhnu ja Vormsile. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Rahastab sotsiaalministeerium läbi terviseameti.

Kihnu välrikaartide paigaldamine - sadamasse ning muuseumi juurde on paigaldatud Kihnu välrikaardid, mis on üks osa puhkemajandusele olulise taristu väljaehitamises. Väike asi, aga siiani pole konkreetset eestvedajat olnud. Eestvedaja on MTÜ Kih-

nu Mere Selts. Toetatud Kihnu Regionaalprogrammist, Kihnu valla toetusfondist, lisaks MTÜ omaosalus.

Viiulifestival - esmakordne ja ainulaadne festival viiuldajatele, mis on kavandatud iga-aastaseks ürituseks viiulimängu propageerimiseks ning arendamiseks Kihnus ja üle-eestiliselt. Eestvedaja on SA Kihnu Kultuuriruum. Rahastab Kultuurkapital, lisaks SA omaosalus.

Sotsiaalkorteri rekonstrueerimine - valla ülesanne on korraldada sotsiaalhooldekannet. Uusmaja sotsiaalkorteri (endise hoiukassa ruumid) renoveeriti, vahetati välja tehnosüsteemid. Jätkub 2012.aastal. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus, rahaline maht kokku ca 28 000 eurot, valla osalus ca 5700 eurot. Toetati Regionaalsete investeringutoetuste andmise programmist.

Valla bussi ostmine - teenuste paremaks osutamiseks ning kihnlaste elu mugavamdamiseks soetati väike-

Toimetus

Toimetaja Anu Saare tel 514 5223
Kujundaja Pille Paalam
Väljaandja Kihnu Vallavalitsus
Trükikoda Hansaprint
Tiraazh 250

Kihnu Leht ootab teateid, kaastöid, fotosid, õn-
nitlusi ja kuulutusi e-posti aadressil kihnuleht@
gmail.com ja
info@kihnu.ee, samuti võib need tuua
Kihnu vallavalitsusse.

buss. Muuhulgas võimaldab see valla pakkuva ajutist tööd näiteks bussijuhi-le. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Kogumaksumus 16 500 eurot, millest 13 600 eurot taotleti Väikesaarte programmist, omaosalus 2900 eurot.

Kihnu Tansu Päe - tantsimine kihnlastele on iseene-sest mõistetav, kuid millised olid tantsud vanasti, milline on olnud areng tänaseni – kõik see vaeti läbi ning uurimusi tutvustasid teadlased, kes kihnu tansu uurivad. Eestvedaja on Kihnu rahvamaja. Toetati Kihnu Kultuuriprogrammist.

Kihnu Mere Pidu - jätkus 2010. aastal alustatud traditsioon, mille eesmärk on teadvustada kalurite tegemisi, tutvustada kihnu kultuuri ning elavdada majandustegevust. Eestvedaja SA Kihnu Kultuuriruum, MTÜ Kihnu Mere Selts, Kihnu vald. Rahastus: erinevad toetusprogrammid, Kihnu valla osalus ca 1600 eurot. Kogu eelarve ca 6600 eurot.

Kihnu Jõnnu kuju paigaldamine Pärnu jahtklubisse - oluline märk Kihnu tutvustamiseks Pärnu südamega ja oluline kihnu kultuuri väärtustamisel. Eestvedaja Pärnu Rotary klubi. Rahastus Pärnu Rotary klubi annetuste abil, Kihnu valla osalus 700 eurot.

Koolimaja projekteerimine - hetkel on uue koolimaja projekt läbimas ehitus-eksperdi ning 2012. aasta I kvartalil on projektdokumentatsioon olemas. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus, rahaline maht kokku ca 45 000 eurot, millest ca 32 000 eurot Kihnu Regionaalprogrammist.

Pillikomplekt rahvamajale - LEADER programmist soetati uus pillikomplekt rahvamajale, kus on kõik vajalik, et noored ja vanad saaksid bändiproove teha. Asjaajamistöe tegi ära Ene

Täht Lavassaarest. Eestvedajad Pärnu Lahe Partnerluskogu ja Lavassaare vallavanem Ene Täht. Valla osalus ca 650 eurot, kokku projekt ca 6500 eurot.

Metsamaa talumuuseumi omafinantseeringu katmine - kaeti omafinantseeringu osa Metsamaa talukompleksi arendamisel, et SA Kihnu Kultuuriruum saaks projektijärgselt alustada keskuse väljaehitamist. Eestvedaja SA Kihnu Kultuuriruum. Valla toetus 2350 eurot 2011. aastal, majanduskomisjoni ettepanekul teine pool toetusest 2350 eurot on lisatud 2012. a eelarvesse.

Kooli puhasti rekonstrueerimine - vahetati välja kooli, muuseumi ning rahvamaja teenindav reoveepuhasti ja kadus ka ebameeldiv reoveehais. Eestvedaja Kihnu vallavalitsus, KIKi toetus ca 13700 eurot, valla omaosalus 13 000 eurot.

Hajaasustuste veeprogrammis osalemine - osaleti jätkuvalt hajaasustuste veeprogrammis, et elanikud saaksid soodsalt uuen-dada või välja ehitada joo-giveesüsteeme. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Rahastus: 25 635 eurot riik, ca 12 000 eurot vald, ca 20 000 taotlejad.

Lasteaia rühma suurendamine - laiendati lasteaia ruume kooli ruumiprogrammi arvelt. 2012. a tehakse täiendavad investeeringud koolimaja ühe klassiruumi kujundamiseks saali. Eestvedaja Kihnu vallavalitsus, kuld kaeti ja kaetakse valla eelarvest.

Neid tegevused viis läbi tubli ja töökas meeskond, mis küll enamikus koosneb hoopiski naistest. Ja mõtlen ma siinjuures kõiki meie ca 45 töötajat. Suur tänu teile, et selline "toekas" kokkuvõtte üldse on võimalik esitada.

Aga puhkama ei jää me ka

2012. aastal.

Toetuste laekumise nimel on nähtud vaeva, kuid toetusraha ärakasutamine vajab samuti administreerimiskulusid ning seepärast oleme oma meeskonda ka laiendanud, luues projekti-juhi ametikoha.

Vajalik on see veel seetõttu, et läbi viia kauarägitud üldplaneeringu koostamise protsess. Oleme õppinud kogemusest, et üks inimene ei jõua olla projektijuht ning samal ajal tegeleda sisuliselt üldplaneeringu protsessiga.

Samamoodi annan ülevaate 2012. planeeritavatest olulisematest tegevustest, mis ei kajasta jätkutegevusi (mustkatte paigaldamine, Kihnu Mere Pidu), kuid need on juba ka mainitud.

Valla puurkaevude rekonstrueerimine kvaliteetse joogivee saamiseks - Sadamakao ning Vallakao pumbamajad tehakse korra ning paigaldatakse vee-puhastusseadmed. Vahetatakse välja torustik. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Rahaline maht kokku ca 44 000 eurot, valla osalus ca 7300 eurot. Toetus laekub Väikesaarte programmist.

Sadama projekteerimine - alustame Suuru sadama projekteerimisega, et hiljemalt 2013. a alustada sadama ehitustöödega. Tööd hõlmavad valla kaid alates kalapumbast kuni riigisadamani. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Projekteerimise maht ca 40 000 eurot, millest valla osalus ca 6000 eurot. Toetus laekub Väikesaarte programmist.

Sotsiaalkorteri ümberehitamine - ehitatakse valmis eelmisel aastal pooleli jäänud ühetoaline korter. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Rahaline maht on kokku ca 7100 eurot, valla osalus ca 1100 eurot. Toetus laekub Regionaalsete investeeringutoetuste andmise programmist.

Loe edasi pöördel >>

DETSEMBER VALLAVALITSUSES

◆ Kyne OÜ-d toetati 400 euroga füüsilisest isikust ettevõtjatele Kihnus infopäeva „FIE raamatupidamine ja maksud“ korraldamiseks.

DETSEMBER VALLAVOLIKOGUS

◆ Määrati Liivaku katastriüksuse jagamisel moodustatavate maaüksuste kohta-aadressid ja sihtotstarbed;

◆ Määrati Ülari Mai-le kuuluva katastriüksuse jagamisel moodustatud maaüksuste kohta-aadressid ja sihtotstarbed;

◆ Kehtestati 2012. aasta maamaksuäär ja soodustused; Määrusega on võimalik tutvuda Kihnu kodulehel (www.kihnu.ee);

◆ Muudeti Kihnu vallavolikogu 27. mai 2011 määrust nr 8 „Kihnu Kooli põhimäärus“. Muudatusega on võimalik tutvuda Kihnu kodulehel;

◆ Kehtestati volikogu liikmetele volikogu tööst osavõtu eest tasu ja volikogu ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest hüvituse suuruse ja maksmise kord. Korraga on võimalik tutvuda Kihnu kodulehel;

◆ Otsustati 21. veebruaril 2012 kell 11.00 kutsuda kokku Kihnu Üldkogu. Üldkogu toimimise kohaks on Kihnu rahvamaja;

◆ Toimus Kihnu valla arengukava 2012-2020 esimene lugemine;

◆ Toimus Kihnu valla 2012. aasta eelarve esimene lugemine.

.....
: Kihnu valla
: arengukava eelnõu
: II avalik arutelu
: toimub esmaspäeval,
: 16. jaanuaril
: kell 17.00
: Kihnu rahvamaja
: fuajees.
:

Hambaravikabinetti on kihnlased pikisilmi oodanud ja nüüd saab see teoks.

Metsamaa pärismuskeskuse ehitustööde jätkumine - jätkuvad ehitustööd keskuse väljaehitamiseks Eestvedaja on SA Kihnu Kultuuriruum. Valla 2012. a eelarve eelnõus on toetusmaht 2350 eurot LEADER toetuse omafinantseeringu katmiseks.

Hambaravikabinetti - sisustatakse ja otsitakse teenusepakkuja tervisekeskuse hambaravikabineti käivitamiseks. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Rahaline maht kokku ca 37 000 eurot, valla osalus ca 5500 eurot. Toetus laekub Väikesaarte programmist.

Huvikooli moodustamine - pilliõppe ja veel laiema ringi huviõppe järjekindluse tagamiseks on kavas moodustada Kihnu Huvikool. Kas käesoleval aastal jõutakse juba lõpptulemuseni, on küsimus, kuid eeltöid SA Kihnu Kultuuriruumi eestvedamisel kindlasti alustatakse. Eestvedaja SA Kihnu Kultuuriruum, Kihnu vald. Maksumust ei oska hetkel hinnata.

Sigatsuaru sadama detailplaneering - algatatakse detailplaneering Sigatsuaru lautri arendamiseks. Teeme seda oma jõududega ning loodame pooleteise aastaga jõuda kõiki osapooli (kalurid-kihnlased, mittekalurid-kihnlased, puhkajad) rahuldava tulemuseni. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Maksumust ei oska hetkel hinnata.

Üldplaneering - kauarääditud teema, millele panusta-

me 2012. ja 2013. aastal, korraldame ümber vallavalitsuse sisemist töökorraldust, et arendusnõunik saaks tegeleda põhiliselt planeeringutega ega oleks hõivatud teiste arendusprojektide juhtimisega. Eestvedaja on Kihnu vallavalitsus. Maksumust ei oska hetkel hinnata.

Kihnu-Ruhnu mängud - oluline sündmus ajaloolise järjepidevuse tagamiseks ning koostegemise rõõmu hoidmiseks. Eestvedajad on Kihnu ja Ruhnu vald. Maksumust ei oska hetkel hinnata.

Rannamängud - seekord toimuvad Rannamängud Kihnus ning seetõttu on vajalik põhjalik ettevalmistus, et seni viiendaid kohti saanud Kihnu vald kodus oluliselt kõrgema koha saaks. Eestvedaja on Kihnu rahvamaja. Maksumust ei oska hetkel hinnata.

Selle kõige aluseks on Kihnu valla arengukava 2012 - 2020, millele ettepanekute tegemiseks palun teil kõigil kindlasti kaasa lüüa ja mille koostamine on samuti eelmise aasta töö tulemus.

Seega loodame paljud pooleliolevad tegevused realiseerida ning ikka ja jälle Kihnu järjest paremaks paigaks muuta.

On veel rida põnevaid teemasid, millest on veel vara rääkida, kuid mille nimel töö pidevalt käib!

Ettevõtlikku uut aastat!
Ingvar Saare
Kihnu vallavanem

Haridustöötajate p

Üle-eestiline meedia ja ka Pärnu Postimees on toonud välja, et omavalitsused kasutavad haridustöötajate palgaraha selleks mitte-ettenähtud viisil - raha ei kasutata palkade maksmiseks, vaid investeringuteks.

Selleks aga justkui riigieelarve eraldist kasutada ei tohiks. Samuti väideti ka viimases Kihnu valla volikogus, et riik maksab Kihnu vallale 20% rohkem raha õpetajate palkade maksmiseks ning 34% kõrgemad pedagoogide palgad (võrrelduna riigi miinimummääraga) ongi loomulik asjade käik. Tegelikult see nii loomulik asjade käik ei ole, eriti arvestades kooli materiaalseid tingimusi, kuid tollane otsus oli ja on õige, st maksta töötasusid.

Temaatika on tõusnud küllaltki teravalt üles ka omavalitsusliitude tasandil, sest tegemist on kohati otsese süüdistamisega, mille siiski tõepõhja all pole.

Riigieelarve eraldist õpetajate palkadeks

Eesti Maaomavalitsuste Liidu nõunik Märt Moll on teemat selgitanud järgmiselt: "...riigieelarvest kohalikele omavalitsustele eraldatav haridustoetus ei ole

riigi poolt omavalitsustele eraldatav õpetajate palgaraha, vaid vastavalt PGS § 82 lõikele 3 koosneb see arvestuslikult (rõhutan arvestuslikult) üldhariduskoolide õpetajate juhtide ning nende asetäitjate palga, täiendkoolituse, investeringute, õpikute ning õppevahendite soetamise kuludest.

Peale selle on haridustoetuse hulka arvestatud vahendid koolilõuna ja muude hariduskulude (muud hariduskulud - noorte ja õpilasürituste, olümpiaadide ja aineseksioonide kulud) katmiseks. Haridustoetuse sihtotstarve on selle kulutamine haridusvaldkonna kuludeks. Sealjuures eraldi sihtotstarve on koolilõuna kulude toetusel ja muudel hariduskuludel mis on vabariigi valitsuse määruses eraldi kajastatud ja välja toodud summaliselt iga omavalitsuse kohta."

Seega on omavalitsustel tegelikult täielik õigus kasutada osa vahenditest investeringuteks. Palkade maksmise aluseks on vabariigi valitsuse määrus, millega on kehtestatud õpetajate töötasu alammäärad vastavalt õpetajate ameti järkudele. Samas kui omavalitsus on otsustanud kasutada haridustoetust just kõrgemate palkade maks-

Riigieelarvest eraldatud palgavahendid	2010	2011	2012 (proгноos)
pedagoogide personalikulu (palk + klassijuhatajatasu)	106440	119616	119616
koolijuhtimise personalikulu	7490	15117	15117
KOKKU	113930	134733	134733
Arvestatud väljamaksed			
pedagoogide personalikulu (v.a koolitused)	117506	119605	123379
koolijuhtimise personalikulu	12324	13719	14676
KOKKU	129830	133324	138055
Täiendav eraldis	-15900	1409	-3322
Saldo kolme aasta peale KOKKU	-17814		

Palgavahendid Kihnu vallas

miseks, on tal selleks täielik õigus, kuid loogika ütleb, et sel juhul väheneb investeerimisvõimekus.

Olukord Kihnu vallas

Kihnu vald otsustas 2008. aastal alanud õppeaastast maksta pedagoogidele 40% kõrgemat palka, mida tuli 2009. aastal riigi lubaduste äralangemise tõttu vähendada, kuid tänaseni on see säilinud siiski oluliselt kõrgemal tasemel kui riiklik miinimum määr – 34% kõrgemal.

Pedagoogide palgad sõltuvad suuresti riigieelarvest eraldatavast summast, sest ametikohtade arv on suur ning muutus palgamäära-des tähendab üldkokkuvõttes küllaltki suurt koormust valla eelarvele – sellepärast ka vähendamine 2009. aastal. Kuna Kihnu on väikesaar, on meile eraldatavad arvestuslikud vahendid suuremad kui mujal omavalitsutes, kuid seda ainult III astmes ehk siis põhikooli astmes.

Toetuste jagamise kord ütleb: “Väikesaartel asuvate koolide III kooliastme stationaarse õppega klasside kohta arvestatakse täiendavalt vahendeid 20% pea- ja lisaraha ning klassijuhataja lisatasu määra alusel arvestatud vahenditest.” Nii et ainult III kooliastmes.

Mida näitavad aga numbrid

Numbrid näitavad, et 2010. aastal tasus otse personalikulate katteks vald oma eelarvest ca 15 900 eurot. 2011. aastal jäi saldo 1409 euroga plussi, kuid 2012. aastaks on kavandatud personalikulude katmiseks ca 3300 eurot vallaeelarvest. Kolme aasta peale kokku on see saldo ca 17 800 euroga miinuses. Lisaks on samal ajal näiteks ca 7700 euro eest soojustatud koolimaja välisseinu ja tehtud teisi täiendavaid investeeringuid.

2011. aasta puhul võib

	Brutotasu (kehtiv)	Brutotasu (kavandata)	Pedagoogide riiklik miinimumäär	Brutotasude võrdlus kavandata vs kehtiv lasteaiaõpetaja töötasu	
				%	ABS
Lasteaia õpetaja abi	406	440		8%	34
Noorempedagoog	508	550	608,18	8%	42
Keskeriharidusega pedagoog	559	600		7%	41
Kõrgharidusega pedagoog	598	645	644,04	8%	47
Vanempedagoog	615	660	736,07	7%	45
Pedagoog-metoodik	676	720	888,88	6%	44

möönda, et tegelik väljamakse juhtimise personalikulate osas oli 10 265 eurot, kuna koolijuht viibis lapsehoolduspuhkusel.

See muudab matemaatiliselt 2011. aasta kohta käiva täiendava eraldise saldo ca +4800 peale ja kolme aasta saldo 14 300 euro peale, kuid üldpilti see siiski ei muuda, sest 2011. aastal maksis vald haridusvaldkonda oma eelarvest kokku juurde ca 91 000 eurot. Seega kogu meile eraldatud raha (ja lisaks ca 91 000 eurot vallaeelarvest) on läinud otse haridusvaldkonda ja otseselt personalikulude katmiseks, mistõttu Kihnu valda võimalikus raha väärkasutuses süüdistada ei saa.

2008. aastal oli terav probleem kvalifitseeritud pedagoogide leidmisega, kuna riiklike määrade pealt arvestatuna oli töötasu väga väike. Kihnu vald otsustas suunata kogu hariduseraldise nn töötasude osa realselt palkade tõstmiseks ning maksta veel lisaks juurde. Ühelt poolt on sellega saavutatud tänases olukorras õpetajate palkade lagi ning mõneti raskendatud on investeerimistegevus.

Teisalt on tehtud otsused näidanud, et tänane palk on konkurentsivõimeline ning õpetajaid motiveeriv. Ainus doteeritav ametikoht, mis ei ole saanud tasu vastavalt “ettenähtule”, on olnud koolijuhi tasu, kuid antud “viga” on kavas parandada käesoleval aastal.

	Kool (täna) vs Lasteaed	Kool (täna) vs Lasteaed (uus)
Erialase hariduseta	61%	49%
Noorempedagoog	61%	49%
Pedagoog	55%	44%
Vanempedagoog	65%	53%
Pedagoog-metoodik	94%	81%

Seega oleme kõrvaldanud ühe kitsaskoha haridusvaldkonnas. Kust tuleb raha investeerimiseks? Oleme täna kindlasti seisukohal, et saavutatud palgataset tuleb hoida ning investeringute raha tuleb leida majanduskulude kokkuhoiult. Kahte head paraku korraga ei saa.

Tulevikuplaanid

Kõrgemad palgad motiveerivad kvalifitseeritud personalit. Seetõttu on saavutatud taseme hoidmine prioriteetne. Samas on veel teine grupp pedagooge, kelle töötasud tulevad otse vallaeelarvest ning riigi toetus sellele puudub. Räägime lasteaiakasvatajatest.

Kui 2008. aastast oleme suutnud hoida pedagoogide palgad kõrgemal keskmisel, siis nüüd on järg ka lasteaiakasvatajate käes. Kuna need vahendid tulevad otseselt vallaeelarvest, siis ei ole antud määrade tõus küll niivõrd grandioosne (kavas tõsta määrasid 7-8%), kuid tänu koormuse tõusule (seniselt 1,5 ametikohalt 1,65 ametikohale) kasvab pedagoogide töötasu brutosummas ca 17%.

Võib ju vaielda, kas koor-

muse tõus on käsitletav palgatõusuna, kuid see on ka töö iseloomust. Kuna õpetaja töös jääb alati aega puudu, siis on täiendavad tasustatud tunnid kindlasti käsitletavad ka täiendava motivaatorina.

Sellele käsitlusele võib loomulikult vastu vaielda, kuid ühe tõdemuseni jõuab mõlemal juhul – kaotajaks siin keegi ei jää. Lasteaia rühm on kasvanud 20 lapseni ning vanuseskaala on 2-7 aastat. See on küllaltki pingeline töö ning väärivad täiendavat väärtustamist, milleks sel aastal tuleb vahendid leida! Eesmärk on lasteaia pedagoogi palk võrdsustada kehtiva riikliku koolipedagoogi palgamääraga.

Pikk maa jääb veel minna, et võrdsustada tasud Kihnu koolis makstava pedagoogi tasuga, kuid kui riik siin appi tuleb, on seda vahet kindlasti võimalik vähendada. Seni iseloomustab kooli pedagoogide ja lasteaia pedagoogide palgaastmete võrdlust järgnev tabel. Selle vahe vähendamine 11% võrra on esimene, aga suur samm sellel teel.

Ingvar Saare
Kihnu vallavanem

Lennutalv kogub pisitasa hoogu

Kuigi meri veel jäävaba, on lennutalv tasapisi hoogu kogunud. Alates jaanuarikuust sõidab lennuk Kihnu ja Pärnu vahet neli korda nädalas ja pärast Liisi navigatsiooni lõppemist lendude arv sageneb.

Pärnu maavalitsuse transportinõunik Avo Rahu ütles, et kui praegu lendab lennuk esmaspäeva, teisipäeva, kolmapäeva ja laupäeva hommikul, siis pärast Liisi lõpetamist (15. jaanuaril on viimane reis), on plaanis lennuk käima panna ka reedel ja pühapäeval.

Kellaega ei osanud Rahu enne lehe trükkimist veel öelda, otsus tehakse sõltuvalt sellest, millal kihnlased lennata tahavad. Kuna nendel päeval sõidavad kooli ja kodu vahet paljud õpilased, pannakse suure tõenäosusega graafikusse õhtused lennud.

Pärast mere jäätumist saab paika tihedam lennugraafik.

Kuna jaanuaris on laev ja lennuk sõitnud paralleelselt, on lennukile reisijaid jätkunud vähe ja umbes pooled plaanitud reisid on reisijate puuduse tõttu ära jäänud. Seevastu 11. jaanuaril oli lennatasoovijaid neli, kuid kehv ilm tõmbas lennusoitude kriipsu peale.

Sel nädalal lõppes ka riigihanke tähtaeg, millega otsitakse taksofirmat, mis reisijaid Pärnu-Munalaiu vahet hakkab sõidutama neil korradel, kui lennukit asendab hõljuk.

Reedel, mil Kihnu lehte parasjagu trükitakse, avatakse pakkumised ja algavad läbiarvanded.

Leping taksofirmaga sõlmitakse kolmeks aastaks ning takso hakkab ametliku jäätee ajal reisijaid ka otse Pärnust Kihnu sõidutama.

Anu Saare

Uues majas uus sotsiaalkorter

◆ Uues majas on ehitustööd lõppenud ja 2-toaline korter valmis saanud. Teine, ühe-toaline korter ehitatakse lõpuni loodetavasti suve lõpuks.

Aadressil Uusmaja korter 8 asub nüüd Kihnu valla värskest remonditud sotsiaalkorter. Kortoris, kus kunagi asus hoiukassa, tehti kerge remonti viimati 10 aastat tagasi, mil seal tegutses lasteai.

Pärast lasteaiarühma ärakolimist on seal palju erinevaid elanikke majutatud, peamiselt Kihnu kooli mandrilt pärit õpetajaid.

Vallavanem Ingvar Saare ütles, et 3-toalisest korterist sai kaks elamisepinda: 2-toaline ja 1-toaline korter. Suurem neist on valmis ja elaniku leidnud, väiksema ehitus

jäi rahapuudusel pooleli. Kokku kulus korterite ehitamiseks 28 800 eurot, millest 23 600 saadi regionaalsete investeringutoetuse andmise programmist, ülejäänud tuli vallakassast.

Saare ütles, et 1-toalise korteri valmishitamiseks jäi puudu 7100 eurot ning eeldatavasti on vallal võimalik korter suvel lõpuni ehitada.

Vald majutab sotsiaalkorterites neid Kihnu valla elanikke, kel endal eluruumi ei ole, samuti võivad korterid saada ajutiseks majutuskohaks.

Vallavanem peab positiivseks, et tööd said oma valla inimesed, sest korterid ehitatakse Kihnu Majanduse OÜ. Firma oli ainuke, kes väljakuulutatud riigihankel osales.

Anu Saare

Kihnu valla arengukavast 2012 - 2020

Kihnu valla arengukava on peamine alus valla kui kohaliku omavalitsuse elukorraldamisel.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele peab omavalitsuse kehtiv arengukava mis tahes eelarveaastal hõlma vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat ja juhul, kui vallal on pikemaajalisi varalisi kohustusi või neid kavandatakse pikemaks ajaperioodiks, siis peab arengukava olema kavandatud selleks perioodiks.

Kihnu valla arengukava 2012 - 2020 eesmärk on luua valla kui terviku arengu strateegiline lahendus Kihnu valla tuleviku seisundi ehk visiooni saavutamiseks.

Valla arengukava on valla tööd suunav strateegiline dokument, mille abil lepikse kokku, kuidas võimalikult optimaalselt kasutada ja kaasata ressursse saare igakülgseks arenguks.

Kihnu valla arengukava koostamist alustati 2011. a. alguses. Arengukava I avalik arutelu toimus 16. aprillil 2011. a. Kihnu vallavolikogu 29. detsembri istungil kuulati vallavalitsuse ettekannet valla arengukava 2012 - 2020 eelnõu kohta.

Arengukava eelnõu II avalik arutelu toimub esmaspäeval, 16. jaanuaril kell 17.00 Kihnu rahvamaja fuajees.

Laupäeval, 21. jaanuaril 2012 toimub Kihnu rahvamajas üldkogu. Üldkogu algus on kell 11.00. Üldkogu raames toimub Kihnu valla arengukava kooskõlastamine.

Samuti on kõigil saareelanikel võimalik esitada küsimusi ja ettepanekuid nii vallavanemale kui ka volikogu esimehele.

Avalikult on arengukava eelnõu kättesaadav valla kodulehel, Kihnu muuseumis (lahtioleku aegadel), Kihnu raamatukogus (lahtioleku aegadel) ja vallamajas (tööpäevadel 8.00-16.00). Kihnu lehe vahelt leiate arengukava kuuenda osa - tegevuskava, milles on sätestatud prioriteetid ajavahemikuks 2012-2016.

Tegevuskavas on iga tegevuse puhul ära näidatud kavandatavad rahastamisallikad, vastutajad ning tegevuse teostamise orienteeruv aeg.

Vallavalitsus ootab valdelaanikelt ettepanekuid arengukava eelnõu täiendamiseks kuni 19. jaanuarini 2012, et siis ettepanekud läbi kaaluda ja arengukava täiendada.

Lisaks arengukava eelnõu avalike arutelude koosolekutel välja öeldud soovidele ootame valdelaanikelt ettepanekuid ka kirja teel postiga või e-posti aadressil: arendusnõunik@kihnu.ee.

Mari Mets,
arendusnõunik

Laupäeval, 21. jaanuaril 2012
kell 11.00 toimub Kihnu rahvamajas
ÜLDKOGU.
Üldkogu raames toimub Kihnu valla
arengukava kooskõlastamine.

Väljavõte Kihnu valla arengukavast 2012-2020

6. Peatükk – Tegevuskava 2012-2016

HARIDUS							
Tegevus	Tulemus	2012	2013	2014	2014	2015	Rahastusallikad; vastututajad.
Valdkonna arengudokumentide ajakohastamine	Arengukavad on sisulised dokumendid, mida on võimalik valdkonna arendamiseks aluseks võtta	x	x	x	x	x	KOV tulubaas; Kihnu Kooli juhtkond, KOV juhtkond
Kihnu pärandkultuuril põhinevate õppematerjalide loomine ja integreerimine õppeprotsessi	Loodud materjalid on integreeritud riikliku õppekavaga või täiendavad seda	x	x	x	x	x	Siseriiklikud toetused; Kihnu Kooli juhtkond
Pedagoogilise töö väärtustamine riiklikust palgatasemest kõrgema palga hoidmisega.	Õpetajate töötasu on kõrgem riiklikust miinimumtasust	x	x	x	x	x	Riiklik toetusfond, KOV tulubaas; KOV juhtkond
Lasteaia laiendamine	Kuni uue koolimaja ehitamiseni on Koolis tagatud minimaalsed võimalused lastehoiuteenuse osutamiseks	x	-	-	-	-	KOV tulubaas; Kihnu Kooli juhtkond
Õpetajate täiendkoolitamine	Täiendkoolitus on eesmärgipärane – seeläbi vähendatakse pedagoogide alakoormust	x	x	x	x	x	Riiklik toetusfond, KOV tulubaas; Kihnu Kooli juhtkond
Õppetehnilise baasi kaasajastamine	On olemas õppekavakohased töövahendid	x	x	x	x	x	Riiklik toetusfond, KOV tulubaas; Kihnu Kooli juhtkond
Õpetajatele majutamiseks vajalike ruumide leidmine	Mandrikt pärit pedagoogidel on olemas eluruumid	x	x	x	x	x	KOV tulubaas
Uue Kihnu Kooli hoone projekteerimine ja ehitamine	Kihnu Kooli põhiprojekt	x	-	-	-	-	KOV tulubaas, riiklikud toetused, laen; KOV juhtkond, Kihnu Kooli juhtkond
	Kihnu Kooli uus hoone	-	x	x	-	-	
Täiskasvanute täiendkoolitusvõimaluste loomine	Täiskasvanutele pakutakse koolitusi, mis vastavad turunõudlusele	x	x	x	x	x	LEADER jms meetmed, KOV tulubaas; KOV allasutused
Kihnu Huvikooli moodustamine	Kihnu Kooli või mittetulundussektori eestvedamisel on käivitatud Kihnu Huvikool jätkusuutliku huvihariduse võimaldamiseks	x?	x?	-	-	-	Siseriiklikud toetused, KOV tulubaas; Kooli või SA/MTÜ juhtkonnad
KULTUUR JA VABA AEG							
Kultuurielu toetamine ja huvitegevuse soodustamine	Tähtpäevade tähistamiseks ja traditsioonide alahoidmiseks on võimalik taotleda toetusi Toetusfondist. Rahastatakse huviringe nii lastele kui täiskasvanutele	x	x	x	x	x	LEADER jms meetmed, KOV tulubaas; KOV allasutused, SA-d (kel-lel on see põhikirjaline tegevus)
Vabaõhuühenduste kompleksi loomine	Laululava projekteerimine	-	x	-	-	-	LEADER jms meetmed, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
	Laululava ehitamine	-	-	x	-	-	
Kihnu pärimuskeskuse arendamise toetamine	Pärimuskeskus (elava ajaloo keskus) on valmis ehitatud	x	x	x	x	-	LEADER jms meetmed, KOV tulubaas (omafinantseeringu katmises osalemine); SA Kihnu Kultuuriruum
Rahvamaja hoone ehitusvigade parandamine	Katuse ja küttesüsteemi rek ning ventilatsiooni väljaehitamise projekt on valminud.	x	-	-	-	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; Rahvamaja juhtkond, KOV arendustöötajad
	projektijärgsed tööd on läbi viidud	-	x	x	-	-	
Rahvamajale inventari soetamine ja parendamine	Lavavalgustus on projekteeritud ja paigaldatud	-	-	x	x	-	LEADER jms meetmed, siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; Rahvamaja juhtkond; KOV arendustöötajad
	Helivõimendussüsteemi on täiendatud	-	-	-	-	-	
	Põrandakatte uuendamine (katuse vahetamisest)	-	-	x?	x?	-	
Kihnu Muuseumi fondihoidla rajamine	Kihnus on võimalik säilitada suuremõõtmelisi museaale (uue koolimaja valmimisel kaaluda)	-	-	-	-	x?	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; Kihnu Muuseumi juhtkond, KOV arendustöötajad
Spordiväljaku ehitamine	Jalgpalliväljaku ehitamine	-	-	x	x	-	LEADER jms meetmed, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
	Kergejõustiku väljaku ehitamine	-	x	x	-	-	
Kalmistu ja kiriku ümbruse korrashoidmine	möödistatud on kalmistu digitaalne plaan	x	-	-	-	-	KOV tulubaas (toetatakse üldjuhul omafinantseeringute katmist); MTÜ Eesti Apostlik-Õigeusu Kihnu Nikolaose Kogudus
	toetatakse kiriku restaureerimist	x	x	x	-	-	

MAJANDUS – Ettevõtlus ja tööhõive							
Kohaliku ettevõtluse toetamine	Koolituste ja infopäevade korraldamine kohalikele inimestele ettevõtluse alustamiseks, juba tegutsevatele ettevõtjatele enese täiendamiseks	x	x	x	x	x	LEADER jms meetmed, riiklik toetus, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad, ettevõtjad
	Toetatakse kohalike elanikke mandril toimuvatest koolitustest osavõtmiseks	x	x	x	x	x	
	Aktiivsed kodanikud käivad idee- ja kogemusreisidel (toetatakse osalemist)	x	x	x	x	x	
	Ettevõtlust toetatakse vastavalt Toetusfondi korrale	x	x	x	x	x	KOV tulubaas; KOV juhtkond
Regulaarse püsiühenduse tagamine	Soetatud on jääklassiga laev aastaringse laevühenduse pidamiseks	x	x	x	x	x	MKM, KOV-il otsest rahalist kulu- tust ei ole; KOV juhtkond (pidev läbirääkimine teenuse kvaliteedi parandamise osas)
	Jätee rajatakse operatiivselt ning selle hooldamine on kiire ja tõhus	x	x	x	x	x	
	Talveperioodil on operatiivselt korraldatud alternatiivsed võimalused saarele pääsemiseks lisaks lennuliiklusele	x	x	x	x	x	
Kvalifitseeritud tööjõu olemasolu saarel	On koostatud analüüs Kihnu vallale vajaliku kompetentsi osas täna ja tulevikus	x	x	-	-	-	KOV tulubaas, sihtotstarbelised riiklikud eraldised; KOV juhtkond, Kihnu Kooli juhtkond
	Tehakse koostööd haridusasutustega vallale vajaliku kompetentsi hankimiseks ja seeläbi tööpuuduse vähendamiseks	x	x	x	x	x	
	Makstakse stipendiumi Kihnu vallale olulisel alal erialast haridust omavale inimesele (lähtub kompetentsianalüüsist)	x?	x?	x?	x?	x?	
Kihnu märgi väljatöötamine ning ühisturunduse korraldamine	Kihnu saare kultuuritraditsioonidel põhinev toodang ning teenused on kvaliteetsed ning autentsed. Selle kinnitamiseks on välja töötatud ühtne kvaliteedimärk. Piirkonda turundatakse ühtse kaubamärgina.	x	x	x	x	x	LEADER jms meetmed, ettevõtjad, KOV tulubaas; kohalikul SAd ja MTÜ-d, ettevõtjad, KOV arendustöötajad
MAJANDUS – Kalandus							
Kalasadama väljaehitamine	Suaru sadama väljaehitamine vastavalt DP-le	x	x	x	-	-	LEADER jms meetmed, siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad, KOV juhtkond
	Kalurite sadama väljaarendamine (peale Vanakirikumäe DP kehtestamist)	-	-	x?	x?	x?	
Lautrikohtade korrastamine	Sigatsuaru sadama DP koostamine	x	x	-	-	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
	Sigatsuaru sadama väljaehitamine vastavalt DP-le	-	-	x	x	x	LEADER jms meetmed, siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad, KOV juhtkond
MAJANDUS – Turism							
Viidamajanduse korrastamine	On koostatud ühtne ideekavand ning ühtne viitade süsteem on välja arendatud	x	x	-	-	-	LEADER jms meetmed, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad, KOV juhtkond
Turismiinfo, -taristu ja -teenuste arendamise toetamine	Loodud on ühtne turismiinfopunkt (reisiterminali valmimisel)	-	x?	x	x	x	LEADER jms meetmed, ettevõtjad, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad, ettevõtjad
	Koostatud on Kihnu-kohased infomaterjalid (voldikud, reklaam)	x	x	x	x	x	
	On rajatud ettevalmistatud puhkekohtad saare eri osades	-	x	x	-	-	
Lemsi küla sadama-ala ja Vanakirikumäe piirkonna väljaarendamine	Lemsi küla sadama-ala ja Vanakirikumäe DP on kehtestatud	x	x	-	-	-	KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
	Lemsi küla sadama-ala ja Vanakirikumäe DP kohane väljaarendamine	-	-	x?	x?	x?	LEADER jms meetmed, EL toetus, siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad, KOV juhtkond
MAJANDUS – Põllumajandus							
Lihaveiste ja lammaste kasvatamise soodustamine	Toetatakse jätkusuutliku tegevuse arendamist. Valdkonnas on loodud töökohti	x	x	x	x	x	KOV tulubaas; KOV juhtkond

Maaharimise ja hooldusteenuste ühine korraldamine	Toetatakse jätkusuutliku tegevuse arendamist. Valdkonnas on loodud töökohti	x	x	x	x	x	KOV tulubaas; KOV juhtkond
Põllumajanduse ja turismi sidustamine	Kohalikku põllumajandustoodangut (ja põlluharimisviise) turustatakse turismisektori vahendusel	?	?	?	?	?	Ettevõtjad; põllumajandusajalised, ettevõtjad
Põllumajandus- ja loomakasvatussaaduste kohapealse töötlemise arendamine	Toetatakse jätkusuutliku tegevuse arendamist. Valdkonnas on loodud töökohti	x	x	x	x	x	KOV tulubaas; KOV juhtkond
TARISTU JA TRANSPORT							
Teede mustkate alla viimine	Kihnu valla enamkasutatavad teed on viidud tolmuva kate alla, prioriteet- sed on elamute kõrval asuvad teed	x	x	x	x	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas, riik (Maanteeamet); KOV arendustöötajad
Teede hooldamine ja selleks seadmete hankimine	Soetatud on vajalik tehnika teede kor- rashoiu tagamiseks nii suve kui talve- perioodil	x	x	-	-	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamiseks tasuvusuuringute tegemine	Koostatud on vee- ja kanalisatsiooni arengukava	-	x	-	-	-	KOV tulubaas; KOV keskkonnatöötajad
Sadama vee- ja kanalisatsiooni trassid	On projekteeritud ja välja ehitatud Suaru sadama DP'ga ettenähtud vee- ja kanalisatsioonitrassid	x	x	x	-	-	Kinnistute arendajad, siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
Lennuvälja rajakatte korrastamine	Likvideeritud on maandumisraja lõigud, mis ei võimalda lennukil kevadperioodil maanduda	?	?	?	?	?	Riik; AS Tallinna Lennujaam
Reisiterminali ehitamine Suaru sadamasse	Suaru sadamasse on rajatud kaasaegne reisiterminal	?	?	-	-	-	AS Saarte Liinid (riik); KOV juhtkond
Suaru sadama kaide renoveerimine	Koostatud on ehitusprojekt	x	-	-	-	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
	Teostatud on renoveerimistööd	x	x	-	-	-	
Tankla rajamine	Koostatud on ehitusprojekt	x	-	-	-	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
	Suaru sadamasse on rajatud tankla	x	x	-	-	-	
Jahisadama väljaarendamine ja operaatori leidmine	Vastavalt Vanakirikumäe DP-le on vaja arendamisel jahisadama piirkond	-	-	-	x	x	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas, LEADER jms meetmed; KOV arendustöötajad
Meretuuleparkide mõjude ja kasutamise võimalikkuse hindamine	Valminud on põhjalik uuring, mis kirjeldab meretuuleparkide rajamisega kaasnevaid looduslikke ning sotsiaalmajanduslikke aspekte, s.h tuuleparkide rajamisega seotud otsest kasu/kahju KOVile	-	x	x	-	-	MKM, Eesti Energia AS, KOV tulubaas; KOV juhtkond ja arendustöötajad
Olemasoleva elektrienergia varustusrisiki hajutamine	Soetatud on elektrigeneraator ühiskondlike hoonete varustuskindluse tagamiseks, eekõige küttesüsteemide toimimiseks	-	x	-	-	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
Keskuse detailplaneeringu koostamine	Koostatud on Keskuse detailplaneering, mis on aluseks edasisele arendustegevusele Keskuse piirkonnas	-	x	-	-	-	KOV tulubaas; KOV arendusnõunik
SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID							
Esmaabi kättesaadavuse tagamine	Kihnu vallas on 24/7 tagatud esmase abi andmise võimekus esmaabibrigaadi olemasolu näol	x	x	x	x	x	Terviseamet; Riiklikud struktuurid, KOV juhtkond
Perearsti teenuse osutamine	Kihnu vallas on eraldiseisev perearsti nimistu, teenust osutatakse saarel.	x	x	x			Haigekassa; Riiklikud struktuurid, KOV juhtkond
Hambaraviteenuse osutamine saarel	Hambaravikabinet on sisustatud	x	-	-	-	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad, Tervisekeskuse juhataja
	Osutatakse hambaraviteenust	x	x	x	x	x	KOV tulubaas (ruumid); Tervisekeskuse juhataja
Hooldekodu rajamine	Teostatavus ja tasuvusuuring	-	x	-	-	-	Riiklik toetus, EL fondid, KOV tulubaas; KOV arendustöötajad
	Hooldekodu projekteerimine	-	-	x?	-	-	
	Hooldekodu ehitamine	-	-	-	x?	x?	
Õpilaskodu rajamine Pärnusse	Koostöös teiste KOVidega on Pärnusse rajatud õpilaskodu	-	?	?	?	?	Riik, POL, KOV tulubaas; KOV juhtkond
	Leitud on partnerid, kellega koostöös on võimalik noortele võimalik pakkuda soodsaid elamispingu keskastmes õpivatele noortele	x	x	x	x	x	KOV tulubaas (toimetulekuraskuste puhul); sotsiaalametnik, KOV juhtkond

Noortele vabaaja tegevuste pakkumine	Toimivad huviringid, mille järele on mõistlik nõudlus	x	x	x	x	x	KOV tulubaas, LEADER jms meetmed; KOV allasutuste juhtkonnad
Pikaajaliste töötute ja heitunute rehabilitatsiooni korraldamine	Erinevate koolitus- ja teavitustegevuste tulemusel on pikaajaliste töötute ning heitunute arv vähenenud	x	x	x	x	x	Riik, LEADER jms meetmed; KOV tulubaas; sotsiaalametnik
AVALIK KORD JA TURVALISUS							
Jõustruktuuride hoone ehitamine	Suara sadama DP-s ettenähtud alale on ehitatud jõustruktuuride hoone.	-	x?	x?	-	-	RKAS, Siseministerium; KOV juhtkond
Tuletõrje veevõtukohtade rajamine ja kaasajastamine	Linaküla külla ja Rootsiküla külla on rajatud täiendavad veevõtukohtad	-	x	-	-	-	KOV tulubaas; KOV arendus- ja keskkonnanõunik
	Kaasajastatud on olemasolevad veevõtukohtad	-	x	-	-	-	
Koostöö riigiga	Käivitatud on abipolitseinike süsteem (initsiatiivi olemasolul)	-	x?	x?	x?	x?	KOV tulubaas; KOV juhtkond KOV tulubaas
	Pidev suhtlus PPA'ga jõustruktuuride töö paremaks korraldamiseks saarelis-tes tingimustes	x	x	x	x	x	
Teavitustöö korraldamine	Avalikkust teavitatakse avaliku korra tagamise vajalikkusest, nõuetest. Toimuvad õppe- ja koolitusüritused.	x	x	x	x	x	LEADER jms meetmed, KOV tulubaas; KOV allasutused
Kaunite kodude konkurs	Toimub iga-aastane "Kaunis kodu" konkurs, millega väärtustatakse tegevusi, mis aitavad kaasa saare heakorra parandamisele	x	x	x	x	x	KOV tulubaas; valitsuse vastav komisjon
KESKKOND							
Põllumajandusmaa sihtots- tarbelise kasutamise soodustamine	Soodustatakse jätkusuutlikke tegevusi, mis on suunatud põllumajandusmaa pikaajaliseks kasutuses hoidmiseks	x	x	x	x	x	EL toetused, LEADER jms meetmed, KOV tulubaas; KOV juhtkond
Üldplaneeringu (ÜP) kaasajastamine	Kehtestatud on ÜP, mis suunab KOVi ruumilist arengut kokkulepitud suunas ja raamistikus	x	x	-	-	-	KOV tulubaas; KOV juhtkond, arendus- ja keskkonnanõunik
ÜVK väljaehitamise otstarbekuse väljaselgitamine	Koostatud on ÜVK-võrgu rajamise teostatavus(-tasuvus)analüüs, mille alusel koostatakse edasised arenduskavad	-	x	-	-	-	KOV tulubaas; keskkonnanõunik
Üksikmajapidamiste veesüsteemide rajamise toetamine	On toetatud puhta joogivee kättesaadavuse parandamist	x	x	-	-	-	Riik, KOV tulubaas; KOV keskkonnanõunik
KOVile kuuluvate puurkaevude rekonstrueerimine	KOVile kuuluvate puurkaevude vesi vastab joogivee nõuetele ning pumbamajad on rekonstrueeritud	x	-	-	-	-	Siseriiklikud programmid, KOV tulubaas; KOV keskkonnanõunik
Maastikuhoolduskava koostamine	Koostatud on maastikuhoolduskava, mille järgi korraldada edasised tegevused	-	x	x	-	-	KOV tulubaas; KOV arendus- ja keskkonnanõunik
Jäätmemajanduse tõhusam korraldamine	Elanike jäätmete kogumise alased teadmised ning teadlikkus on tõusnud. Vastavad eeskirjad on kaasajastatud, et tagada jäätmete kogumine nõutaval viisil.	x	x	x	x	x	KOV tulubaas, KIK; keskkonnanõunik
Hoonete miljööväärtusliku renoveerimise toetamine	Kehtestatud ÜP-s arhitektuursete kitsendustega aladel kitsendustest tulenevad ehitushinna kallinemised on osaliselt kompenseeritud (juhul kui sellised kitsendused rakenduvad)	-	-	x?	x?	x?	KOV tulubaas; Kihnu Vallavolikogu (korra kehtestamine pärast ÜP kehtestamist)
VALLA JUHTIMINE JA KOMMUNIKATSIOON							
Kodanikele paremate võimaluste loomine, et olla kursis valla juhtimisega	Info on kättesaadav läbi ajakohase kodulehe ning kodanikel on võimalus arvamus avaldada läbi suhtlusvõrgustike	x	x	x	x	x	KOV tulubaas; KOV juhtkond
Arengukava, üldplaneeringu jt arengudokumentide koostamine ning ajakohastamine	Juhtimise aluseks on ajakohased arengudokumentid	x	x	x	x	x	KOV tulubaas; KOV juhtkond

Tingmärgid:

x tegevus on planeeritud realiseerida märgitud aastal

x? tegevuse realiseerumise tõenäosus märgitud aastal sõltub seotud tegevuse realiseerumisest või selle tulemusel saadavast teabest

? tegevuse realiseerumine ei sõltu KOVist

- tegevust ei planeerita märgitud aastal teostada

Kooli näitering esines Manija rahvale

Kolmekuningapäeval Manija saarekeskuses toimunud üritust teatrifestivaliks nimetades Mark Soosaar muidugi liialdas, kui- gi see nimi kõlas uhkelt.

Igatahes etendati seal sel jõuluaja lõpupäeval kaks etendust: Rein Laose lasteteater ehk Saabastega Kassi teater jutustas loo lambapere jõuludest ja Kihnu kooliteater mängis „Printsess Krööda jõuluunistuse.“

Kooli jõulupeol tuli see etendus näiteringi lastel lihtsalt nii hästi välja, et näitemänguga võiks ka Manija rahvast kostitada.

Nii sai ka sealne publik vaadata humoorikat lugu, mis jutustas julgusest unistada ja unistuste täitumist ning kui suur roll on selles armastusel.

Kihnu Leht

Ülemisele pildile on jäänud Merilini mängitud võimukas ja asjalik vareste kuningriigi kuninganna Härmiine ja tema abikaasa heasüdamlik, kuid veidi tossike kuningas Härbert, keda mängis Sander. Mõlemal pildil on unustamatult (ehk siis tavapäraselt hästi) Jaak Hädava- rest mänginud Raigo, kes oma armastatu printsess Krööda, keda mängis Kaisa, salasoovi täidab ja tema südame võidab.

Pärnumaal elanike arv vähenes, Kihnus kasvas

◆Rahvastikuregistri andmete kohaselt oli tänavu 1. jaanuaril Pärnumaal rahvastikuregistrisse kantud 88 827 inimest, mis on eelmise aasta võrreldes 800 inimese ehk ligi protsendi võrra vähem. Kihnus seevastu täienes rahvastik aastaga nelja inimese võrra. Tänavu 1. jaanuari seisuga on Kihnus 715 inimest. Mullu oli see arv samal ajal 711.

Rahvast jäi vähemaks viieteistkümmes Pärnumaa omavalitsuses, elanikke lisandus viide valda.

Kõige rohkem kaotas elanikke Pärnu linn, kust aastaga lahkus 504 inimest.

Elanike arvu kahenemist ei aidanud Pärnul peatada aasta kahel viimasel kuul tehtud kampaania, milles pärnakaks registreerijatele jagati tasuta spaa- ja teatrikülastusi.

Kõige rohkem kaotas Pärnumaal inimesi Tootsi vald, mis aastaga jäi ilma umbes kuuest protsendist elanikest.

Elanikke võitsid juurde Pärnu ümbruse vallad: Sauga, Paikuse, Tahkurann ja Are.

Kihnu valla väikest rahvaarvu silmas pidades ei ole neli lisandunud inimest sugugi väike number. Kihnu on Pärnumaal rahvaarvult tagantpoolt teisel kohal, vähem inimesi on vaid Lava- saares. Kihnu Leht

Reformierakond lõi Kihnu rakukese

◆Nädalavahetusel loodud Reformierakonna Kihnu piirkonda valiti juhtima Mihkel Leas, piirkonna juhatuses on veel Janno Kuldkes ja Maris Valm.

2011. aastast Reformierakonda kuuluva Mihkel Lease sõnul on Reformierakonnal Kihnu vallas väljakutse seista valla arengu ja inimeste kaasamise eest.

Reformierakonnal on Pärnumaal 13 piirkonda ja 500 liiget. Kihnu Leht

Kihnukielsed uudisõd - uiõ aasta eri

Kihnukielsed uudisõd tegid 1. niärikuu õhta otsõülekanõdõ Kihnu rahvamajast.

Minevasta, oli kõikõlõ kindlast omamuõdi uvi-tav ning põnov ning kindlast ond kõikõl kua paikõs, saessja tahetasse teha uiõ aasta. Mia olõgi täna oma saatõssõ kutsn meite vallavanõma Tälle Ingvari, kissi annab üleuatõ, saessja kua Kihnus ää tehti ning saessja kua teha plaanitassõ.

Kussiiss sie Ingvar ond? Vallavanõmat ei näe mõnõstas we?? Jälle ilineb ikka w? Seda oligid arvata, tämä piäle sua kindel olamõtõ... Kissi riägib saessja valdõs ää tehti. Suõmets, tulõ aita ädäast välä. Olõ iä noh.

Mihkel: Minevasta sai Kihnu tehtud Suusabaas. Suusatajatõ siiamielitamiseks panimõ piälranda üles tuulõmõõdiku, et nähä, kas ond ikka võemalik ehitä suusaüppemägi ning mjõtu päävä aastas suaks tuulõ pärast kua üpätä.

Kus siis neid suusatajasi

majutama akatassõ?

Mihkel: Suusatajatõ paramas tienindämiseks lasõmõ ehitä kua piälranda puhkõküla ning kaugõmas tulõvikkula on plaan kua teha sjõld Imutlaiu ning Sangõlaiu vahele.

Nende suusatajatõl siis omal autud ning juurõs we?

Mihkel: Ei, suusatajatõ transpordiks ostsimõ vallalõ kua bussi.

Saessja uut kua tänävas-ta plaanis ond?

Mihkel: Tänavasta ond plaanis ää teha muissõst juba plaanit asi. Nimelt võtamõ tüese nõuvõttaga.

Saessjass sie nõuvõttaga tegemä akkab?

Mihkel: Nõuvõttaga võtab iä mielegä vasta kõik nõu, mis anda ond. Nõuvõttaga ond tües esmaspääväst riedenõ kua riigipühades. Nõuvõttaga liigub kua pueless ning kõikis Kihnu mua piäl. Astkõ julgõlt ligi ning andkõ nõu.

Nüüd siis katsumõ jutulõ

suaja Kihnu majanduso-saühingu liikmegä.

Kudas siis majandussektoris aesjad ond?

Kihnu Majanduse OÜ liige **Egert:** Tõõstuse koha pealt rajame Kihnu kroonikokkuliimimise tehase sinna Vana-Sigala asemele, kuna euro olukord on kehva ja Eesti kroonid purustati ning uusi kroone ei suudeta trükkida, siis hakkame vanu purustatud kroone kokku liimima ja sellega peaks tööpuudus Kihnus saama likvideeritud.

Kussõss nied kroonid pannassõ?

Egert: Plaanis on ehitada tehase kõrvale ka rahaküün, kus hakkame siis raha hoiustama, muidu talvekuudel on rahakadu väga suur.

Uiõsaastas kua plaana ond we?

Egert: Nagu näha siis tänavu aasta lund ei ole ja osaühing soetas väga palju uusi sahu ja tehnikat, et lund kokku lükata.

Saessjass selle tehnikägä piäle akkatõ?

Egert: Önnõks jah, läks meil hästi ja tegime valda

hanke ja saime raha lumete-gemiskahuri jaoks ja hakkame ise lund tootma ja ise ka seda siis kokku lükkama. Kuidagi peame ju vallast oma rahad kätte saama.

Ning tüekohtõst riägime viel. Miol ond siia kutsut kua Niärivana, kissi on ette vana ning ää unutõt. Küssime kudas kua tämä elu lähäb?

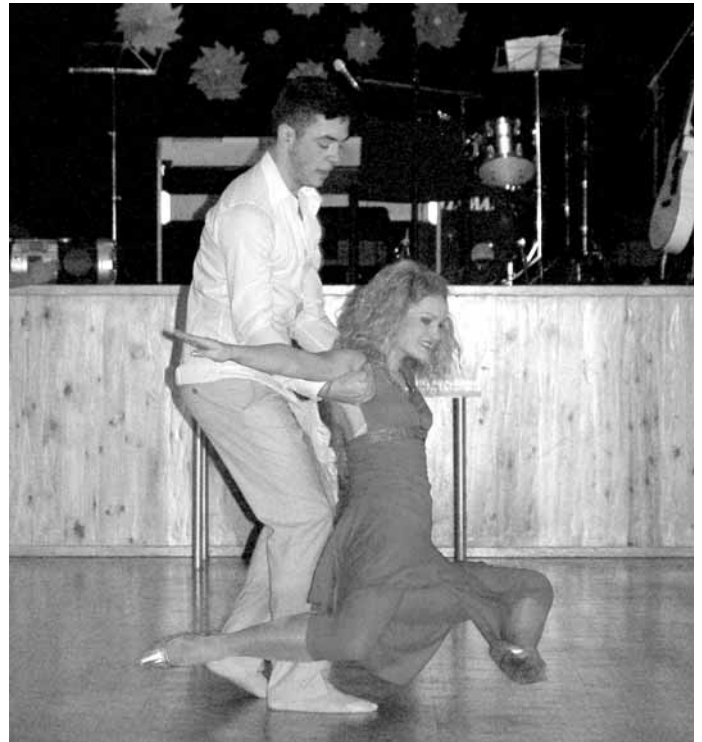
Niärivana: Miol ei põlõ jah kõegõ paramad lood. Üks 20 aastad tahakohe akkasid 24. jõulukuul pääval mingid punastõ riietegä mehed lastõlõ paekka viimä ning kui oli mio aeg tüed teha, siis kõik oli ää tehtud ning mia jäi tüeta.

Kudas siis siiani õigõs olõd suan?

Niärivana: Peab suama ju. Nääd ju küll, et eluvaim siss ond.

Luõtust, et elu paramas lähäb ei põlõ w?

Niärivana: Ond ikka. Kihnu valda valitassõ vallabus-silõ reisisuatjasi nagu kua Talinas tehti ning mia olõ üks kandidaatõst! (Mai mä-

leta mis naljaka lause Ingvar siia ütles, kui ära läks, pudel käes jne.)

Luõdame, et siis Niärivalnal akkab kua paramini minemä ning suab piäle 20 aastast pausi kua tüese.

Uelmata sellest, et uutõ valimisteni ond 2 aastad, ond ennäst Kihnus valmis pann uus valimisliit Kormoranid. Saesjapäräst sai valimisliit Kormoranid luõdud?

Kormoran Mare: Miol sai oma valimisliidust täütsä kõrini, siäl ei tohess kjõsku, ikka pidi nõudus olõma. Nüüd olõ mia oma valimisliitus eng üksi ning kutsu kõiki teisi kua omavahel kjõssma!

Saesjad teite sioksõd eesmärgid kua ond?

Kormoran Mare: Kormoranidõ erakond luõdi Kormoranidõ kaitsõss, kelle eesmärgis ond sestä selle iest, et sjõllad laidõssõ jääks tege-mätä ning kormoranidõ pesitsuskohad jääks puutuma-ta.

Teitel siis oma siokõ ljõpp või vaep kua ond w?

Kormoran Mare: Tieme kua edepaneku muuta Kihnu vappi.

Miol ond kõrini sellest tüdün näoga ülgest. Uiõ vapi päl suab olõma kaks kormorani, kissi oidvad ülge üm-bert kindi ning kalad ond suus.

Kormoranist suab kua uus Esti rahvusljõnd.

Tiädmiseks teitele, et vaep on valmis kavan-dõt ning sedä akatassõ te-gema uõmõ umiku piäle pidu.

Viel uudisi

◆Moment tahakohe anti tiädä siokõ uõtamatu asi nagu, et Kihnu vallavolinik Äraost-matu Puine ond jõudn ju-ba elämislubadega kaubõl-da ning suusatajatõ asõmõl ond puhkõkõlla sisse kirju-tõt Ruhnust pärit uusrikkad. Uadakõ miokõ asi.

◆Kihnu kielel ond naa pae-lu kihnukielsi trükisi ning kuõliõpikusi ilmun, et alatõs järgmisest aastast on Ees-

ti Vabariikis kõikõs kuelees kohustuslikuks õppõkieleks kihnu kiel.

Kihnu kiele tuenda akkavad andma kõik nied, kissi kõegõ kangõmad ond kihnu kielel riäk-mä.

Mõtõlgõng kui vägev ond näütüeks Narva minna ning Kihnu kielel riäki. Kihnu ond suan nao vabaks! Aga mia räägi teitele viel tiätõd kua ää.

Tiätõd

◆Kihnus ond ikka iõlma te-gu, mitte levätegu, aga naa-sama oln tegu, kudas ning mjõllas sõitvad praamid või lennuk või eljuk või valla buess.

Õnnõks vallavanõma edu-kad läbiriäk-mised Estonian Airiga jõudsid sjõnnamuani, et tulõva kevädest akkab Kihnu ning Pärnu vahet lendmä Boeing 767 ning sjõnna piä-le mahub kõik Kihnu rahvas ning võemaldab akata käü-ma seltsis Pärnu ostukeskus-tes.

Selleks tullõ lennuväljä ra-da terä suurõmas teha, sie tä-händab, et lennurada tulõb kakraotsast majakani, aga ää murõtsõgõ kua sie suab lä-hiaal tehtud.

Sellepäras praegu ka Kihnu teid ei tehä korda. Euroopa Liit ond selleks raha luban ning praegu käüäd läbiriäk-mised ehitäjaga.

◆Mia korda kua viel üle, et Kihnu valda on tüese võe-tud Nõuvõttaja, kissi võtab teiti vasta esmaspäst riede-ni ning kua riigipühades. Ku-na kõikõl ond alati paelu an-da nõu, kudas aessju parami-ni teha, siis nüüd ond sie võe-malus täütsä olõmõs. Kõik nõu võetase kulda!

◆Üluldine ning viimanõ uu-dis ond sie, et kõik ond läin kallimaks. Värskest statisti-kaamõti aastakogovõttõst selgub, et aasta jooksul ond kõik muutun kallimaks.

Kallimaks ond muutun nii ema kui isa, ette kalliks ond läin lapsõd ning vanavanõ-mad ning ülemõistuse kal-likõ ond suan kodosuaer, lõ-putud Kihnu metsäd ning põllud.

Kallikesed kallinõsid aasta lõikõs 24,2 protsenti, ning mullusõga võrrõldõs on nad kallimad kui kunagi ennemä oln ond.

Lepiku Maris

Eesti lipu päevadest

Sinimustvalge lipu heiskamisega muudame olulised sündmused ja tähtpäevad pidulikumaks. Näiteks heiskame Eesti lipu sünnipäevadel, kooli lõpetamise, abiellumise ja miks mitte ka pensionile jäämise puhul. Kuid peale perekondlike oluliste sündmuste on olemas ka meile kõigile ühiselt olulised rahvuslikud tähtpäevad, mil heiskame Eesti lipud.

Inimesi seob kokku ühine minevikukogemus ja ühised väärtused. Selle ühtsustunde üheks väljendamisvormiks on lipu heiskamine neil ühiselt oluliseks peetavil päevadel.

Riiklikud lipupäevad

Riigikogu on kehtestanud 18 lipupäeva. Oma sisult võib need jagada kolme rühma: omariikluse, pereväärtuste ning kultuuriga seotud sündmused ja tähtpäevad.

Kõige enam on meil omariiklusega seotud lipupäevi: Vabadussõjasõidelnutemälestuspäev, Tartu rahu aastapäev, iseseisvuspäev, Euroopa päev, võidupüha, taasiseseisvumispäev, Riigikogu, kohaliku omavalitsuse volikogu ja Euroopa Parlamendi valimise päev ning rahvahääletuse toimumise päev.

Pereväärtusi kätkevad lipupäevi on neli: emade-, leina-, teadmiste- ja isadepäev. Meile ainuomase kultuuriga seotud lipupäevi on samuti neli: emakeelepäev, Eesti lipu, jaani- ja hõimupäev.

Uus lipupäev

Käesoleval aastal lisandus üks lipupäev – hõimupäev. Seda tähistatakse oktoobrikuu kolmandal laupäeval.

Hõimupäev on soomeugri rahvaste ühtehoidmise päev. Hõimupäeva eesmärgiks on teadvustada eestlaste kuulumist soomeugri rahvaste perre ning sellega väärtustatakse ühist pärandit.

1931. aastal langetas Helsingis toimunud soomeugri IV kultuurikongress otsuse ha-

kata tähistama oktoobrikuu kolmandal nädalavahetusel hõimupäeva. Eestis tähistati 1930-ndatel aastatel hõimupäeva kontsertide, aktuste ja koosviibimistega kooli- ja vallamajades. Paljudes kohtades võis Eesti lipu kõrval näha Soome ja Ungari lippu lehvimas.

Eesti okupeerimine katkestas hõimupäeva tähistamise traditsiooni. Taasiseseisvumise järel hakati taastama ka hõimupäeva tähistamist. Kui algselt leidis hõimupäev vastukaja ennekõike koolides, siis praeguseks on kaasa tulnud erinevad haridus- ja kultuuriasutused ning kodanikuühendused. Riigikogu kehtestas hõimupäeva lipu- ja riikliku tähtpäevana 17. veebruaril 2011. aastal.

Heiskamine südame sunnil

Riigikogu kehtestatud lipupäeval ei ole lipu heiskamine kohustuslik. Samas ootab riik ja kaaskodanikud, et vähemalt kolmel päeval aastas – iseseisvuspäeval, võidupühal ja taasiseseisvumispäeval – oleksid lipud heisatud kõikidele äri-, elu- ja büroohonetele. Soovituslikult heiskame Eesti lipud ka kõikidel teistel riiklikel lipupäevadel.

Lippude heiskamisega anname märku isiklikest rõõmu- ja kurbusepäevadest ning väljendame ka ühiseid väärtuseid ja ideaale.

Isiklikel tähtpäevadel heiska Eesti lipp oma koduõues, meile kõigile olulistel tähtpäevadel katame aga kogu Eestimaa sinimustvalgete lippudega!

Gert Uihoaed
Riigikantsleji sümboolikanõunik

Riiklikud lipupäevad

3. jaanuar – Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev

Vabadussõjas võidelnute mälestuspäeva tähistatakse, et austada Eesti iseseisvuse eest võidelnuid.

Foto: Deifi

2. veebruar – Tartu rahulepingu aastapäev

Tartu rahulepinguga tunnustas Nõukogude Venemaa tingimusteta Eesti Vabariigi iseseisvust, määrati kindlaks Eesti-Vene riigipiir ja kooskõlastati vastastikused julgeolekutagatised. Järgne-

valt tunnustasid Eesti Vabariiki de jure paljud riigid.

24. veebruar – Eesti iseseisvuspäev

Eesti iseseisvuspäev on riigi ja rahva pidupäev. Iseseisvuspäev märgib rahva enesemääramisõiguse teostumist.

24. veebruaril 1918. a avaldas Päästekomitee „Manifesti kõigile Eestimaa rahvastele”, milles kuulutati välja Eesti Vabariik.

14. märts – emakeelepäev
Eesti keelde on talletatud meile ainuomane kultuuri- ja minevikukogemus.

Emakeelepäev meenutab, et eesti keel vajab tähelepanu ning et eesti keele puhutus ja püsijäämine sõltub eesti keele kandjatest ja kasutajatest endast.

9. mai – Euroopa päev

II maailmasõja lõpu viienda aastapäeva puhul pidas Prantsuse välisminister Robert Schuman kõne, milles tõi esile Euroopa lõimumise kui tee, mis tagab sõjajärgsele Euroopale rahu ning viib õitsengule.

Maikuu teine pühapäev – emadepäev

Emadepäevaga austatakse ja väärtustatakse emade rolli ühiskonnas. Emadepäev on kõikide emade ja perede ühine tähtpäev.

4. juuni – Eesti lipu päev

Eesti lipp on eestluse kandja. Eesti lipu päeva tähistatakse Eesti Üliõpilaste Seltsi sinimustvalge lipu õnistamise aastapäeval.

Lipu heiskamine tähistab ühiste aadete ja väärtuste elujõudu ning väljendab ühtekuuluvustunnet.

14. juuni – leinapäev

Leinapäeval meenutatakse okupatsioonivõimude poolt represseeritud ja okupatsioonivõimude tegevuse läbi hukkunud isikuid. Leinapäeval ei korraldata leinaga kokkusobimatuid avalikke üritusi.

23. juuni – võidupüha

Võidupüha märgib Eesti kaitsejõudude valmisolekut kaitsta Eesti iseseisvust. 23. juunil 1919. a oli Vabadussõja üks murdepunkte: sel päeval võideti

tagasi Võnnu. Pärast seda murdi Saksa vägede vastu panu kogu rindel ja juuli alguses sõlmiti vaherahu.

24. juuni – jaanipäev

Jaanipäev on ürgne eestlaste pidupäev. Jaanipäev on kultuuriline side põhjala ja muinas-eestlusega. Jaanipäev tähistab suvist pööripäeva, mil päike, soojus ja valgus on saavutanud võidu külma ja pimeduse üle.

20. august – taasiseseisvumispäev

Taasiseseisvumispäeval lõppes okupatsioon Eesti Vabariigis. 20. augustil tegi Eesti Vabariigi Ülemnõukogu koostöös Eesti Komitee esindajatega otsuse taastada Eesti riiklik iseseisvus.

1. september – teadmispäev

1. septembril algab traditsiooniliselt koolides õppetöö. Teadmispäeval osutatakse erilist tähelepanu kooliteed alustajatele, kuid üldisemalt ka haridustöötajatele.

Oktoobrikuu kolmas laupäev – hõimupäev

Hõimupäev on soome-ugri rahvaste ühtehoidmise päev. Sellega väärtustame ühist pärandit ning avaldame toetust soome-ugri rahvaste kultuurilistele püüdlustele.

Novembrikuu teine pühapäev – isadepäev

Isadepäevaga austatakse isasid ja tähtsustatakse isade rolli laste kasvatamisel. Isadepäev on kõigi isade ja perede ühine tähtpäev.

Valimiste ja rahvahääletuste toimumise päev

Valimised ja rahvahääletus on kõige otsesem demokraatia väljendus. Rahvas kui kõrgeima võimu kandja sekkub siis otsustusprotsessi.

Hea Eestimaa inimene! Tee oma elu mugavaks ja osale e-loendusel!

2011. aasta rahva ja eluruumide loendusel on Eestimaa inimestel esimest korda antud hea võimalus - loendada end interneti kaudu.

Loendusankeeti saab täita mis iganes ajal (hommikul, päeval või öötundidel) ja kohas (kodus, tööl või raamatukogus) täpselt siis, kui endale kõige sobivam. Korrektelt ja lõpuni täidetud ankeedi korral ei tule loendaja teie kodu külastama.

E-loenduse periood on 31. detsember 2011 kuni 31. jaanuar 2012. Täita tuleb küsimustik enda, oma leibkonna ja eluruumide kohta spetsiaalses e-loenduse keskkonnas. Selle leiad aadressilt www.REL2011.ee. Ankeet on varustatud abistavate juhenditega. See on lihtne!

Vajaduse korral saab küsida abi klientide telefonilt 625 9100 või e-posti teel aadressilt klienditugi@stat.ee.

Soovijatel on võimalik tutvuda ka e-loenduse juhendiga aadressil <http://www>.

stat.ee/58580

E-loendusel osalemiseks ei pea teil olema endal kodus arvutit ja internetiühendus. Küsimustiku võib täita ka avalikus internetipunktis, tööl, koolis, sõbra juures või näiteks lähimas raamatukogus. Ankeedi poolelijätmisel on hiljem võimalik uuesti sisse logida ja jätkata sealt, kus ankeetide täitmine viimati katkes.

E-ankeedi täitmise ainsaks eelduseks on ID-kaardi, mobiil-ID, või internetipanga koodide olemasolu, sest loenduskeskkonda siseneamiseks peab isik end tuvastama. Valmis peavad olema vaadatud ka omaa ning kõigi loendatavate leibkonnaliikmete isikukoodid.

Õeldakse, et üks pilt ütleb rohkem kui sada sõna. Loendus on pilt meie riigist ja tema elanikest. Ainult siis, kui pildil on iga Eestis elav elanik, võime kindlalt öelda Igauks loeb!

Loenda ennast ise:
www.REL2011.ee

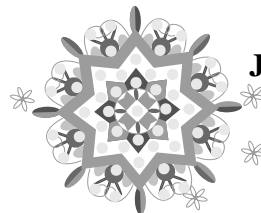
TULGE KIHNU TANTSE TANTSIMA!

**Laupäeval, 14. jaanuaril
kell 13.30-16.30**

Manija saarekeskuses
KIHNU TANTSUDE ÖPPEPÄEV
Sammud näitavad ette ja aitavad meelde jätta
Järsumäe Raina ja Reena,
keda pillimänguga toetab **Vana-Jüri Egert.**

Kell 20 samas SIMMAN,
kus lükkaks alanud aastale hoo sisse ja
kordaks päeval õpitu veelkord
Raino ja Janno
(Kihnu Poisid)
pillimängu saatel üle.

**OOTAME KÕIKI
JALGA KEERUTAMA!**

MTU
Ilusa Manilain Eest

Liinilae Manni lisareisid Munalaiust
14. jaanuaril kell 13 ja kell 18.

Õppepäeva toimumist toetab Kohaliku Omaalgatuse Programm

Käes on pime ja libe aeg

Pärnumaa Traumanõukogu liige, Pärnu haigla traumatoloog Janno Atna jagab soovitusi vigastuste ennetamiseks.

Pärnu haigla andmetel on libedusest tingitud traumade tõttu haiglasse pöördunud möödunud aasta novembrist kuni käesoleva aasta aprillini 673 inimest, neist 271 erinevate luumurdudega. Need andmed räägivad selget keelt sellest, et pimedusest ja libedusest varitsevat ohtudest on paslik ennetavalt taas ja taas kõnelda.

Tänavu on lumi ja jää meist õnneks suhteliselt kauge kaarega mööda käinud, kuid tali ju tavaliselt taeva ei jää ning kordavad õpetussõnad kuldavad ikka marjaks ära.

Pärnu haigla traumatoloog Janno Atna, millised ohud meid siis valitsevad?

Kõige ohtlikum aeg on varajased hommikutunnid, kui teed on liivatamata ja korrastamata, maas on värsked lumi ja selle all kiilasjää.

EMO (erakorralise meditsiini osakond) andmetel kukutakse kõige sagedamini libeduse tõttu. Kukutakse kas käte peale või küljele. Selle tulemuseks võivad olla kergemad traumad: verevalumid või marrastused.

Marrastuste ja sinikate raviga saadakse üldjuhul ise hakkama. Vigastatud kohale tuleks asetada külm kompress ja anda järelele või viga saanud piirkonnale puhkust.

Kõigele vaatamata soovitatakse arsti poole pöörduda, kes vaatab viga saanud koha üle ja annab vajaduse korral nõu, kuidas probleemi edasi tegeleda.

Tõsisema kukkumise tagajärjeks võivad olla luumurrud, mis sageli nõuavad haiglaravi. Sellisel juhul on traumatoloogi konsultatsioon hädavajalik.

Lihtsaim võimalus selleks on pöörduda EMO-sse, kust on võimalik abi saada ööpäevaringelt.

Libedaga kukkudes on üsna tavaline, et vigastada saab ka pea piirkond. Tegemist võib olla kerge peapõrutuse või tõsisema traumaga, milleks on peaaegu vigastused.

Küllaltki sagedasti jääb peatrauma katkise käe või jala tõttu märkamata. Tagajärjed võivad olla hiljem tõsised.

Millised on kannatanud kaebused peatrauma puhul?

Peatrauma järgselt võib kannatanul esineda teadvusekaotus või segasus seisund.

Raskema peatrauma puhul tekib väljakannatamatu peavalu, võib esineda iiveldust, oksendamist. Kõrvadest, ninast võib tekkida verejooks. Selliste kaebuste esinemisel on kiirabi kutsumine vältimatu.

Pärast kukkumist tuleb kaunist talve ilma nautida kodu- või haiglaaknast.

Millised on tavaliselt kukkumisest saadud murrud?

Ülajäsememurdudest on kõige sagedasem kodarluumurd, mida rahvakeeli kutsub randmemurdudeks. Ravi nende puhul sõltub sageli murru iseloomust ja kindlasti ka patsiendi vanusest ning üldtervislikkuse seisundist. Enamasti raketatakse konservatiivset ravi, milleks on kipslahase asetamine 6 - 8 nädalaks.

Sageduselt teine on reieluukaela murd. See on tavaprasem vanemate inimeste puhul, kelle luukvaliteet on kehvem. Kukutakse kas küljel või selili. Enamasti ei saa inimene end ise aidata, ei püsti tõusta ega liigutada.

Juhin siinkohal eakate ini-

Kui õnnetus on juhtunud:

- Kutsuda abi numbrilt 112.
- Telefon peaks olema kaela riputatud, et seda oleks lihtne kätte saada.
- Säilitada rahu, kainet ja selget mõtlemist, et saaks ennast ja teisi aidata.

meste tähelepanu sellele, et mobiiltelefon peab abi kutsumiseks alati käepärast olema. Taskusse jäänud telefon ei pruugi kättesaadav olla, seepärast soovitatakse telefoni kaelariputamist.

On küllalt juhtunud, et vana inimene kukub oma hoovis nii õnnetult, et ei saa end liigutada ega saa ka telefoni külje alt taskust kätte. Mitteid tunde kaotatud aega, hirmu ja abitust ei tahaks vist keegi üle elada.

Ravi sellise vigastuse puhul on enamasti operatiivne. Tuleb läbi teha operatsioon, olla haiglaravil kuni 10 päeva ja järgnevalt kasutada liikumisel abivahendit 6 - 8 nädalat. Tihti tuleb kaunist talve ilma nautida kodu- või haiglaaknast.

Mida teha, kui leiad kukkunud inimese? Kuidas teda aidata?

Esmalt peab kutsuma kiirabi numbrilt 112 ja alustada koheselt kannatanuga tegelemist. Tuntud esmaabivõtted ja teadmised on äärmiselt vajalikud.

Esiteks tuleks proovida kannatanuga ühendust saada teda valjult hüüdes, kõrvalestast või rangluust pigistades. Kui kannatanu ei reageeri (teadvusekaotus, alkoholne joove) tuleb ta keerata stabiilsesse külgasendis. Lisaks saate vajalikke õpetussõnu ja tegutsemisjuhiseid ka numbrilt 112, kuni kiirabi kohale jõuab.

Kui traumajärgselt on tekkinud verejooks, tuleb haav kõvasti kinni katta, kasutades selleks käepäraseid puhtaid riideesemeid. Kõige olulisem on verejooks peatada ja kutsuda kiirabi.

Kui on tegemist luumurruga, tuleb leida kannatanu saanud kehaosale mugav asend, kus kannatanu ei tunne valu ja võimalusel toetav lahas vigastatud jäsemel. Oluline on jällegi kutsuda kiirabi või pöörduda ise koos kannatanuga EMO-sse.

Millised on soovitusel, et pimedal ja libedal ajal tegevaks jääda?

Võimaluse korral soovitatakse vältida liikumist pimedal ajal ja korrastamata teedel. Eriti kehtib see soovitus eakate puhul, kes võiksid oma liikumised väljas sättida valgele ajale.

Liikumise tempo peaks olema ühtlane ja jalasilmastikule vastavad jalanõud. Ei soovitatakse kasutada sileda tallaga jalanõusid, vaid krobeline või suisa roomiktallaga jalanõusid. Võimalusel võiks lihas kasutada spetsiaalseid jalanõude külge kinnitata- vaid naelrihma vm libisemisvastaseid vahendeid, mis peaksid olema saadaval kaubandusvõrgus.

Igal juhul soovin, et inimesed oleksid terved, näeksid võimalikke ohte ette ning oskaksid targalt ja vajadusel kiiresti tegutseda.

Pärnumaa Traumanõukogu

Kihnu muuseumis tulekul

VIDEOKOOLITUS

Alates jaanuari teisest poolest õpime **Vaiko Eduri** juhtimisel filmi tegema. Koolitus toimub neljas osas:

21. jaanuaril kell 10 - üks päev, sissejuhatus filmitegemisse, eraldi rõhk stsenaariumile, mida jälgida erinevate teemade juures jne;

veebruaries - üks päev, kodutööna tehtud stsenaariumi analüüs ja kaamera koolitus;

märtsis - kaks päeva, filmivõtted, huvitavad võttenurgad, valgustus jne;

aprillis - kaks päeva, montaaž, filmide analüüs

Parimaid filme näidatakse muuseumikülalastajatele autori nõusolekul muuseumiööl, 12. mail. Käesoleva aasta muuseumiöö teemaks on **ÖÖS ON KINO**.

Koolitus on osalejatele tasuta!

Huvilised, palun andke endast muuseumisse teada tel 446 9717 või muuseum@kihnu.ee

VIDEOKOOLITUSE TÄPSEM KAVA:

I 21. jaanuar

Filmi alustamine, idee.

Kogu jutt filmitegemisest, eraldi rõhk stsenaariumi loomisele.

Kodune ülesanne teha stsenaarium.

Erinevate teemade juures mida täpselt jälgida (sünnipäevade filmimine, looduse filmimine, pulmavideo või dokfilmi tegemine)

II

Stsenaariumi arendus.

Kodus tehtud stsenaariumi analüüs ja kaamera koolitus, pärast seda saab minna juba võttesse. Hea võimalus ka kodusmidagi filmida või valmistada ette keerulisemaid võtteid.

Valgustus, huvitavad võttenurgad jne.

III

Filmivõtted.

IV

Montaaž. Filmide analüüs.

KÜÜNLAPEEV

2. veebruaril algusega kell 13.00 avatakse fotonäitus "Romantiline rannatee".

Külas on näituse autorid Jüri ja Vadim Vlassov ning projekti Romantiline Rannatee arendaja Raili Mengel-Sünt.

Kavas küünalde meisterdamine.

Kihnu Kultuuri Instituudi uudised

Kihnu Kultuuri Instituut kuulutab välja KIRJATÜEDE VÕISTLUSÕ.

Osa võevad võtta kõik: mudilasõd, õpilasõd ning suured inimesed. Isetehtud luulõtusi, jutta, näedendisi saab tõua Kihnu muuseumi või suata Kihnu Kultuuri Instituuti (*Esplanaadi 10, Pärnu 80010 või info@kihnuinstituut.ee*) selle aasta küünlakuu lõpuni.

Paramad suavad aujõnnad, uvitavamad ning põnevamad lähtväd kua raamatukuandõ vahelõ.

Maesõma kihnlasi uõtamõ Uio Kunsi muuseumi küünlakuu 9. päävä õhta kellä viiest. Akkamõ õepma kihnu tasku ning vardakoti tegemist, kuõlitaja ond Robõrti Marta.

Kihnu kielekoja kogosuaminõ ond küünlakuu 18. päävä kellä 11 Kihnu muuseumis.

KIHNU VALLA TOETUSEL INFOPÄEV:

FIE RAAMATUPIDAMINE JA MAKSUD

Toimub: 24. jaanuar 2012.a (oleneb, kas ja kuidas transport saare ja mandri vahel toimib)

Kellaaeg: 9:00 – 16:15

Asukoht: Kihnu rahvamaja

Kestvus: ca 8 akadeemilist tundi

Juhendab: Hele Moor (Tartust)

Osavõtutasu: 2 EUR

Sihtgrupp: Füüsilisest isikust ettevõtjad, raamatupidajad

SISU:

1. FIE kui ettevõtlusvorm ja kassapõhise raamatupidamise korraldamine.
2. FIE sise-eeskirjade näidis.
3. Ettevõtluse tulud ja kulud, isikliku tarbimise proportsiooni arvestus.
4. Ettevõtluse kulude dokumentaalne tõestamine, algdokumentid ja nende rekvisiidid.
5. FIE põhivara arvestus.
6. FIE laenude ja liisingute arvestus.
7. FIE raamatupidamisregistrid ja dokumentide säilitamine.
8. FIE tulumaks ja avansilised maksed.
9. FIE sotsiaalmaks ja avansilised maksed.
10. FIE ravikindlustus.
11. FIE ja käibemaks.
12. FIE kui tööandja, töötasu arvestus ja maksud. Tööleping või töövõtuleping. Puhkusetasu ja haigusühvitise arvestus, TSD esitamine Maksuametile.
13. FIE erikonto.
14. FIE tuludeklaratsioon, E-vormi täitmine, e-maksuamet, kahjumi edasikandmine. Abi deklaratsioonide täitmisel.
15. Ettevõtluse peatamine ja lõpetamine, maksuriskid.
16. FIE ümberkujundamine osatühinguks, FIE vara üleandmine loodavasse äriühingusse, üleminek tekkepõhisele raamatupidamisele.

Eelregistreerimine ja muu info: Raili Leas
raili.leas@gmail.com, tel 502 5605

Jaanuarikuu sünnipäevalapsed

6. jaanuar

Anatoly Buravkov (Uusmäja) 75

7. jaanuar

Leida Havik (Jaani) 75

10. jaanuar

Leida Türk (Aava) 73

11. jaanuar

Elisabeth Köster (Tami) 73

Endel Lilles (Oja) 65

13. jaanuar

Maria Karjam (Tika) 81

17. jaanuar

August Köster (Tõnni) 76

26. jaanuar

Elisabeth Täll (Sarapuu) 88

29. jaanuar

Leida Oad (Kalmu) 74

30. jaanuar

Virve-Elfriide Köster (Järsümäe) 84

Febbruarikuu sünnipäevalapsed

1. veebruar

Salme Lilles (Tooma) 81

2. veebruar

Leida Tapp (Tällemäe) 73

3. veebruar

Sulev Laanemets (Tammiku) 73

Ellen Türk (Aru) 60

4. veebruar

Maria Köster (Laase-Mihkli) 84

7. veebruar

Elvi Vesik (Kuraga) 73

10. veebruar

Theodor Aav (Soodi) 73

11. veebruar

Hilja Tapp (Miku) 50

15. veebruar

Maie Oad (Arvi) 50

18. veebruar

Linda Tamm (Tällemäe) 82

24. veebruar

Urmas Sähka (Uusmäja) 50

25. veebruar

Maria Laos (Ranniku) 91

26. veebruar

Juhan Vapper (Uue-Jaani) 55

Alates sellest aastast on
Kihnu valla piirkonnas
Pärnumaa veterinaar keskuse
volitatud loomaarst
HELVE LIIVAMÄGI.
Telefon: **5 650 5890;**
e-posti aadress:
helve1952@gmail.com

Liisi lõpetab selleks hooajaks

Reisiparvlaeva Liisi navigatsioon
Pärnu liinil kestab 15. jaanuarini.

16. jaanuarist jätkab Amalie Munalaiu
liinil, kuni jääolud sõita võimaldavad.

Amalie sõiduplaani lisandub
pühapäevadeks reis väljumsega
kell 16.15 Kihnust ja 17.45 Munalaiust.